

Transplantace srdce

DOPORUČENÉ POSTUPY

I K E M 2 0 0 7

TRANSPLANTACE SRDCE - DOPORUČENÉ POSTUPY 2007

2

Vypracovali: I. Málek, A. Březina, M. Hegarová, L. Hošková, I. Netuka, J. Pirk, M. Podzimková
IKEM

OBSAH

3

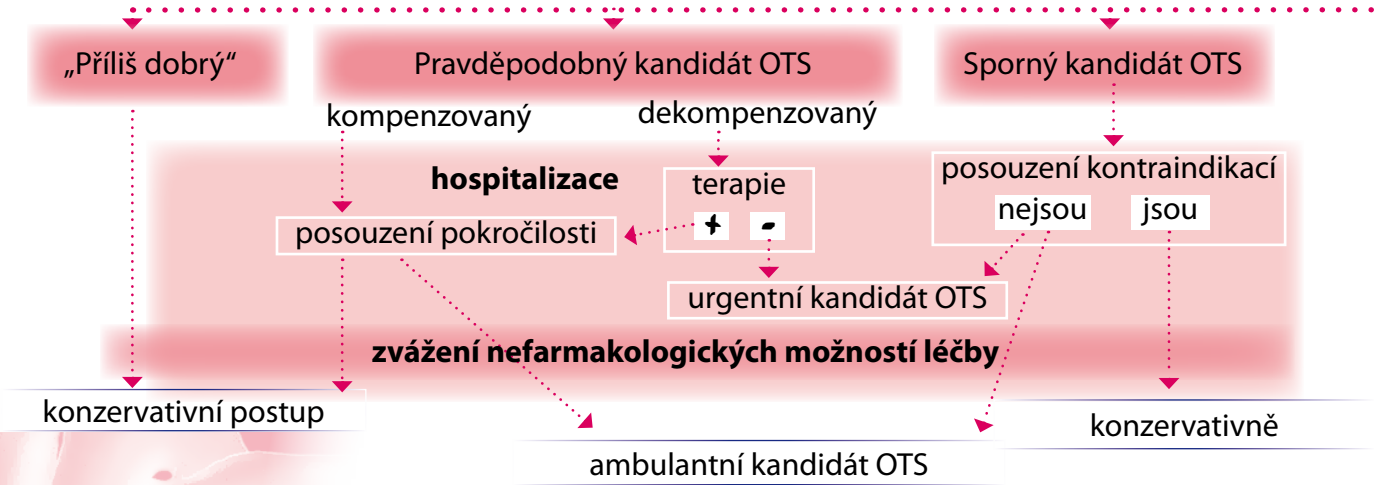
Pacient před TxS 4
Dárce srdce 13
Operační technika 16
Rejekce 17
Imunosuprese 23
Infekce 33
Malignity 36

Další komplikace 37
TxS z pohledu anesteziologa 39
Mechanické podpory 43
Resynchronizační léčba 49
Transplantace srdce a plic 50
Dokumentace 53
Počty výkonů 54

1. VYŠETŘENÍ

4

„Příliš dobrý“

Pravděpodobný kandidát OTS

Sporný kandidát OTS

kompenzovaný

dekompenzovaný

hospitalizace

terapie

posouzení kontraindikací

posouzení pokročilosti

+ -

nejsou

jsou

urgentní kandidát OTS

zvážení nefarmakologických možností léčby

konzervativní postup

ambulantní kandidát OTS

konzervativně

KONTRAINDIKACE ORTOTOPICKÉ TRANSPLANTACE SRDCE

ABSOLUTNÍ:

5

- probíhající nebo chronická infekce
- jiné závažné onemocnění
(malignita v posledních 5 letech, v případě vyléčeného onemocnění lze tuto dobu zkrátit)
- fixovaná plicní hypertenze (PAR > 4 W.j.)
- závislost na alkoholu
- drogová závislost
- psychóza
- BMI > 40

RELATIVNÍ:

- věk nad 60-65 let
- diabetes mellitus s orgánovými komplikacemi
- povšechná ateroskleróza
- předpoklad špatné spolupráce
(nedodržování léčebného režimu a životosprávy, poruchy chování, deprese)
- špatné sociální zázemí
- BMI > 30

VYŠETŘENÍ KANDIDÁTA OTS / LABORATOŘ

6

- podrobná anamnéza a objektivní vyšetření
- EKG, echokardiografie, RTG hrudníku
- spiroergometrie
- pravostranná katetrizace
- spirometrie
- sono karotid
- sono břicha
- vyšetření / ošetření fokální infekce:
  - stomatologické vyšetření
  - ORL vyšetření (RTG VDN)
  - gynekologické vyšetření

- krevní skupina
- krevní obraz a koagulační vyšetření
- základní biochemie
- moč a sediment, glomerulární filtrace
- bakteriologie: kultivace krk, nos, moč
- imunologie: Protilátky proti panelu lymfocytů, HLA typizace
Protilátky proti ATG, ATG FRES
- markery hepatitid (HBsAg, HBeAg, anti HBe, antiHBc-Total, anti-HBc IgM, anti-HBs, antiHCV)
- virologie: antiHIV 1/HIV 2
CMV VCA IgM, EBV VCA IgG, EBV EA IgG, EBNA IgG
TPH (BWR)
- Borelia IgG, IgM, Toxoplasma IgG, IgM
- event. doplňující vyšetření: onkomarkery, T3, T4, TSH

INDIKACE / INTERPRETACE SPIROERGOMETRIE

Prvé vyšetření:

Každý pacient s pokročilým srdečním selháním tolerující zátěž

Opakované vyšetření:

- u konzervativně léčených: při zhoršení stavu nebo obtížnosti posuzování
- na čekací listině: při zlepšení stavu
- u dočasně vyřazených: nejméně 1x za 6 měs.

- posouzení validity testu ($RQ \geq 1.0$)
- posouzení pV_{O_2}
  - < 10 ml/kg/min. (< 50% n. h.) - špatná prognóza
  - 10-17 ml/kg/min. - „šedá zóna“
  - > 17 ml/kg/min. - dobrá prognóza
- posouzení ventilačních parametrů
  - VE/VCO_2 slope > 35 - špatná prognóza
- posouzení reakce TK a SF
  - STK na vrcholu zátěže ≤ 120 mmHg **a/nebo** chronotropní inkompetence - špatná prognóza

INDIKACE PRAVOSTRANNÉ KATETRIZACE / INTERPRETACE

Prvé vyšetření:

Každý pacient s pokročilým srdečním selháním zvažovaný jako „kandidát“ Tx srdce.

Opakované vyšetření:

Pacient na čekací listině při každé kontrole po 3-4 měs.

Možno vynechat při:

- stabilizovaném klinickém stavu a echo nálezu
- normálním nálezem nebo přítomností nejvýše středně těžké postkapilární PH při předchozím vyšetření
- stejná nebo nižší hodnota BNP (viz obr. na str. 9)

Vyšetření hemodynamiky u nemocných na čekací listině je třeba opakovat minimálně jednou ročně.

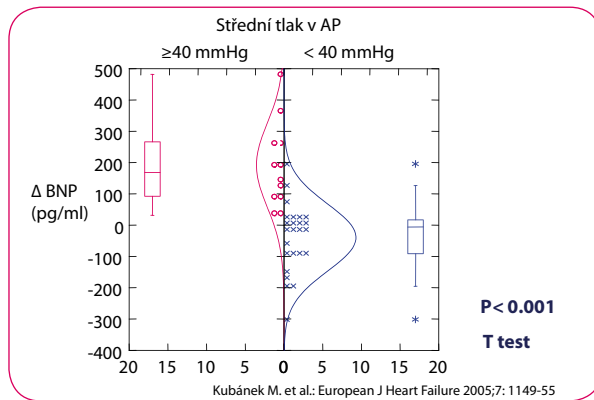
vysoký CŽT a PCW → posílení diuretické léčby
nízký srdeční výdej → katecholaminová podpora
zvýšení TPG a PAR → testování reverzibility PH

INDIKACE K TESTOVÁNÍ REVERZIBILITY PH / INTERPRETACE

9

- testování má smysl provádět pouze u optimálně kompenzovaného pacienta (CVP < 10 mmHg)
- indikace u pacienta s TPG ≥ 15 mm Hg a/nebo PAR ≥ 3.0 W.j.
- testovací látka je prostaglandin E1 (alprostan) v dávce 100-200 (400) ng/kg/min, měření po 5 min. infuzi
- fixovaná PH (TPG ≥ 15 a/nebo PAR ≥ 3.0) představuje zvýšené riziko
- TPG > 20 a/nebo PAR > 4 představuje kontraindikaci k transplantaci

PÉČE O NEMOCNÉ NA ČEKACÍ LISTINĚ

Kontrola v ambulanci po 4-8 týdnech:

- posouzení klinického stavu
- základní biochemie
- ECHO vyšetření podle klinické rozvahy, minimálně po 6 měs.
- BNP (cca každé 3 měsíce)

Kontrola za hospitalizace:

- při potřebě provedení pravostranné katetrizace
- při dekompenzaci

Stanovení protilátek proti panelu lymfocytů:

- v případě negativního výsledku 1x ročně
- v případě pozitivního výsledku opakovat za 3 měsíce
- u pacientů na mechanické srdeční podpoře 1x měsíčně

Stanovení protilátek proti ATG:

- jednou za 6 měsíců

INFORMACE NA ČEKACÍ LISTINĚ / VÝBĚR PŘÍJEMCE

11

- datum indikačního pohovoru
  - protilátky proti panelu lymfocytů (PANEL)
    - uvést datum vyšetření
  - údaj o PAR včetně data vyšetření
  - hmotnost pacienta (pravidelná aktualizace)
  - potřeba „oversized“ heart
  - údaj o implantaci BIV PM, ICD, BIVAD, LVAD
  - předchozí operace
  - zvláštnosti odběru
  - operatér
- krevní skupina: shoda v A B O systému, v případě urgentního příjemce kompatibilita v A B O systému
  - váhový poměr ne menší než 0,8 ($\pm 20\%$)
  - status
  - doba na W.L. (u opakovaně zařazených platí datum prvního zařazení)

KRITERIA URGENTNÍHO PŘÍJEMCE

(SPOLEČNÁ PRO IKEM A CKTCH)

- hospitalizovaný pacient s nutností parenterálního podávání léků
- významná plicní hypertenze s prekapilární složkou (definovaná nutností testování reverzibility)
- pacient na mechanické srdeční podpoře
- kombinovaná transplantace více orgánů
- retransplantace

Poznámka:

Pacienty nespňující výše uvedená kritéria je možno zařadit do urgentního pořadí pouze po dohodě pražského a brněnského pracoviště.

DÁRCE SRDCE / MARGINÁLNÍ DÁRCE

Informace, které je nutné získat

- anamnéza
- oběhové parametry
- inotropní podpora
- centrální žilní tlak
- EKG (aktuální nález)
- RTG P+S
- kreatinkináza , (CK MB), troponin
- základní biochemie (ionty)
- vyš. HIV, HBsAg, HCV, BWR
- Echokardiografie
- SKG (muž > 45 , žena > 50 let)

„Marginální“ dárce

- vyšší věk (muž >50 let, žena > 55 let)
- anamnéza: alkoholik a kuřák
  - přítomnost rizik. faktorů: hypertenze, diabetes, dyslipidemie
- známky infekce
- vyšší inotropní podpora (NOR 0,2- 0,6 µg/kg/min nebo dobutamin 5-10 µg/kg/min nebo dopamin 10-20 µg/kg/min)
- abnormální EKG • izolované zvýšení srdečních enzymů
- abnormální ECHO (EF, hypertrofie septa)
- změny na koronarogramu • předpoklad dlouhé ischemie (> 4 hod.)
- váhový mismatch • sex mismatch
- přítomnost některých primárních tumorů mozku

NEVHODNÝ DÁRCE

14

- Věk nad 65 let
- Vysoká inotropní podpora: Noradrenalin $> 0,6 \mu\text{g/kg/min}$
(při CVP $> 6-10 \text{ mm Hg}$)   Dopamin $> 20 \mu\text{g/kg/min}$
  Dobutamin $> 10 \mu\text{g/kg/min}$
- Protrahovaná KPR pro zástavu srdce, kontuze srdce
- Patologický EKG záznam (ischemie, hypertrofie LK, arytmie)
- Elevace srdečních enzymů spojená s hemodynamickou nestabilitou a EKG nebo echo abnormalitami
- Echo: EF $\leq 40\%$, hypertrofie stěn LK $> 13 \text{ mm}$, patologie chlopní (výjimku tvoří pouze dobře funkční bikuspidální Ao chlopeň a defekt síňového septa typu secundum)
- Patologický nález na SKG bez možnosti revaskularizace
- Přítomnost malignity, z primárních tumorů mozku: astrocytom, multiformní glioblastom, meduloblastom, anaplastický oligodendrogliom
- Septický stav, pozitivní hemokultury, pozitivita HIV

PÉČE O DÁRCE

15

1/ Základní opatření

- Volumexpanze krystaloidy , event. koloidy k udržení CVP 6-10 mmHg
- Korekce acidózy s cílovým pH = 7,4-7,45
- Korekce hypoxemie s dosažením: $pO_2 > 80\text{mmHg}$ a sat. $O_2 > 95\%$
- Korekce anémie s cílem $HTk \geq 30\%$ a $Hb \geq 100\text{ g/l}$
- Inotropní podpora k udržení $MAP \geq 70\text{mmHg}$

2/ Akceptovaná inotropní podpora:

1. Noradrenalin $\leq 0,6\ \mu\text{g/kg/min}$
2. Dopamin $\leq 20\ \mu\text{g/kg/min}$
3. Dobutamin $\leq 10\ \mu\text{g/kg/min}$

3/ Monitorace hemodynamiky

- CVP (obligátní postup)
- tlaky v AP a minutový objem při nestabilním hemodynamickém stavu

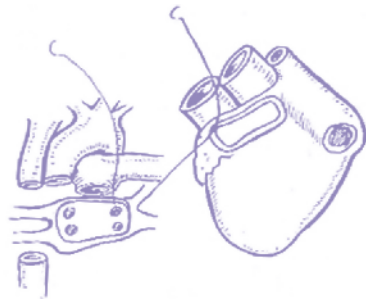
TRANSPLANTACE SRDCE - OPERAČNÍ TECHNIKA

- Podélná střední sternotomie
- Připojení MO – vzestupná aorta a obě duté žíly
- Po naložení svorky na vzestupnou aortu odstranění srdce s ponecháním zadní části levé síně s plicními žilami, dolní a horní dutá žíla, aorta a plicnice
- Dárčové srdce se vyjme z přepravního kontejneru, prohlédne se (DSS) a upraví k transplantaci. Našití se provádí v tomto pořadí: levá síň, dolní dutá žíla, horní dutá žíla, plicnice, aorta. V levé síni se ponechá vent. Po odvzdušnění srdce sejmuta svorka ze vzestupné aorty, event. fibrilace se zruší defibrilačním výbojem.
- Zavedou se 2 síňové a 2 komorové elektrody
- Zhruba po 45 minutové reperfuzi se MO ukončí

- Dekanulace
- Uzávěr operační rány standardním postupem

Poznámka: Během našívání je možno podávat krevní plegii (rozhodnutí operátéra). První dávka po vyjmutí srdce z přepravního kontejneru a dále opakovat po 20 min.

Tx srdce technikou
bikavální anastomózy

AKUTNÍ CELULÁRNÍ REJEKCE; BANFFSKÁ / REVIDOVANÁ KLASIFIKACE - R

17

	0	bez rejekce	0R
Fokální mild	1A	fokální perivaskulární nebo intersticiální infiltráty	1R
Difuzní mild	1B	difuzní infiltráty bez nekrózy	1R
Fokální moderate	2	max. 2 infiltráty s nekrózou myocytů	1R
Multifokální moderate	3A	multifokální infiltráty s nekrózou myocytů	2R
Difuzní moderate	3B	difuzní infiltráty s nekrózou myocytů	3R
Severe	4	difuzní agresivní infiltráty vč. polymorfonukleárů, edém, hemoragie, event.vaskulitida	3R

ČASOVÝ PLÁN PROVÁDĚNÍ ENDOMYOKARDIÁLNÍCH BIOPSIÍ (EMB)

OTS

- 1. měsíc → 4x EMB (vždy po týdnu)
- 2. – 3. měsíc → à 14 dní
- 3. – 6. měsíc → 1x měsíčně
- 6. – 12 měsíc → à 3 měsíce

18

Taktika provádění protokolárních EMB po 12. měsíci od Tx:

neriziková skupina (v průběhu 1. roku)

- a)** dobrá adherence k imunosupresivní terapii
  - b)** žádná epizoda rejekce > 1 R
  - c)** žádná CMV infekce
- EMB 1x ročně, po 3 letech možno ukončit

riziková skupina

EMB à 6 měsíců – 12 měsíců, po 5 letech možno ukončit

AKUTNÍ CELULÁRNÍ REJEKCE – LÉČBA I / LÉČBA II

KORTIKOIDY

- **p.o.náraz prednisonu**

- a) 10 dnů: 1. den 60 mg – 80 mg ve 2 d.d.(dle hmotnosti), postupně snižovat o 10-5 mg /denně na d.10 mg/den, do kontrolní EMB
- b) alternativa - 100 mg 3 dny za sebou, pak původní udržovací d. do kontrolní EMB

- **methylprednisolon (MP) i.v.**

- a) 3 po sobě následující dny podat 1g i.v. (infuse FR 250 ml na cca 3 hod), za hospitalizace, sledování TK a glykemie
- b) při nižší hmotnosti a s přihlédnutím k rozsahu a závažnosti rejekce lze podat 0,5 g 3x

ATG - FRESENIUS

- (antithymocytární globulin - polyklonální)

2-5 mg/kg/den (v infuzi + 500 ml FR r=100 ml/hod)
nesmí se podávat s glukózou, roztoky obsahující lipidy
nebo heparin
30 min. před aplikací hydrokortizon 100 mg i.v.

V případě positivity protilátek proti ATG podáváme:

- **ZENAPAX / daclizumab / nebo SIMULECT / basiliximab /**
(protilátky obsahující lidské bílkoviny - monoklonální)

AKUTNÍ CELULÁRNÍ REJEKCE – INDIKACE K LÉČBĚ

- 1 R (2)** → konverze na tacrolimus event. MP
(v prvních 6 měsících)
- 2 R (3A)** → antirejekční léčba kortikoidy
- 3 R (3B, 4)** → agresivní antirejekční léčba
(MP, ATG)

Kontrolní, EMB provádíme v odstupu 7-14 dní od poslední dávky antirejekční léčby.

KLASIFIKACE HUMORÁLNÍ REJEKCE

stupeň	histologická kritéria
MILD	SM*: endoteliální buněčná aktivace, otok, hemoragie
	IF**: imunoglobulinová depozita, komplementová ložiska v cévách, může být intersticiální fibrin
MODERATE	SM: endoteliální buněčná aktivace, otok, hemoragie, vaskulitida
	IF: imunoglobulinová depozita, komplementová ložiska v cévách, intersticiální fibrin
SEVERE	SM: extenzivní infiltráty lymfocytů, plazmatických buněk, neutrofilů s nekrózou myocytů, edémem, hemoragií
	IF: imunoglobulinová depozita, komplementová ložiska v cévách, intersticiální prosakování imunoglobulinů, komplementu a fibrinu

Legenda:

* SM - světelná mikroskopie

** IF - imunofluorescence

LÉČBA HUMORÁLNÍ REJEKCE

22

A / Bez dysfunkce štěpu

methylprednisolon (MP) 3x1 g i.v. 3 dny

B / S dysfunkcí štěpu (následné kroky):

1. MP 3x1 g i.v. 3 dny
2. ATG Fresenius 2-5 mg/kg/den (infúze FR 250-500 ml, hydrocortison 200 mg i.v. před podáním) – 10-14 dní
3. plasmaferéza (3-4x obvykle 300 ml)
(při těžkém průběhu trvání dysfunkce a/nebo vývoji pozitivy cross-match)
4. zvážit změnu imunosupresivního protokolu (konverze na tacrolimus event. sirolimus)

Cave: oportunní infekce: preventivně biseptol 1 tbl po 12 hod., doba podávání individuální.

INDUKČNÍ IMUNOSUPRESE S NÁSLEDNÝM PODÁNÍM CYKLOSPORINU

Peroperačně:

ATG 1,25 mg/kg i.v.,
Cellcept 500 mg i.v., Methylprednisolon 500 mg i.v.

1. den:

ATG 1,25 mg/kg
Cyklosporin A (CsA) 1 mg/kg à 12 hod.
Cellcept 500 mg i.v. à 12 hod.
Methylprednisolon 150 mg i.v. à 12 hod.

2. den:

ATG dle lymfo
Cyklosporin A 1 mg/kg à 12 hod.
Cellcept 1,0 g p.o. à 12 hod.
Methylprednisolon 100 mg i.v. à 12 hod.

3. den:

ATG dle lymfo
a dále: Cyklosporin A dle hladiny
Cellcept 1,0 g p.o. à 12 hod, po 72 hod. od operace 1,5 g à 12 hod.
Prednison 30-30-0 mg p.o. (Podrobné schema na RES)

INDUKČNÍ IMUNOSUPRESE S NÁSLEDNÝM PODÁNÍM TACROLIMU

Peroperačně:

ATG 1,25 mg/kg i.v.,
Cellcept 500 mg i.v.,
Methylprednisolon 500 mg i.v.

1. den:

ATG 1,25 mg/kg
tacrolimus (TAC) 0,0375 mg/kg á 12 hod.
CellCept 500 mg i.v. á 12 hod.
Methylprednisolon 150 mg i.v. á 12 hod.

2. den:

ATG dle lymfo
tacrolimus 0,04 mg/kg á 12 hod.
CellCept 1,0 g p.o. á 12.hod.
Methylprednisolon 100 mg i.v. á 12 hod.

3. den:

ATG dle lymfo
a dále: tacrolimus dle hladiny
Cellcept 1,0 g á 12 hod.
Prednison 30-30-0 mg p.o.
(Podrobné schema na RES)

DLOUHODOBÁ IMUNOSUPRESIVNÍ PROFYLAXE

I. Základní imunosupresivní schema

	cyclosporin A (Sandimmun Neoral)	mykofenolát mofetil (MMF) (CellCept)	prednison (Prednison)
	dávkování dle hladin v séru ↓	↓	1 mg/kg s postupnou redukcí dávky během v séru prvního měsíce po Tx ↓
1. rok	200-250 ng/ml	1,0 – 1,5 g 2x denně *	10 mg/den
2. rok	150-200 ng/ml		5-10mg/den

(* peroperačně a dokud je pacient intubován dostává CellCept 500 mg i.v. à 12 hod.)
v dalších letech možná redukce, za minimální považujeme hladinu CyA cca 100 ng/ml

ZAHÁJENÍ LÉČBY KALCINEURINOVÝM INHIBITOREM

CYKLOSPORIN A (SANDIMMUNE NEORAL NEBO EQUORAL)

- podáváme ve dvou denních dávkách p.o. (v případě rozto-
ku 1 ml = 100 mg) 9:00...21:00 hod
- odběr krve pro stanovení hladiny v séru provádíme ráno
před aplikací ranní dávky (C0 hladiny)
- dávku upravujeme podle hladiny ne více než o 0,2-0,4 ml/
den
- efekt zvýšení dávky lze očekávat nejdříve po 48 hod. =>
není žádoucí měnit dávku denně
- při dlouhodobého sledování nemocných doporučujeme
kontrolu hl. CsA jednou měsíčně nebo častěji při změně
dávkování nebo nestabilních hladinách

TACROLIMUS (PROGRAF, ADVAGRAF)

- indikace u pacientů:
  - s pozitivním crossmatch, s pozitivním panelem protilátek
  - mladšího věku
  - s ICHS a/nebo známou anamnézou poruchy lipid. meta-
bolismu
- první dávku podáváme po obnovení perorálního příjmu
- první hladinu vyšetřujeme po 3-4 p.o. dávkách
- dávku upravujeme podle hladiny
- lékové interakce jsou obdobné jako u CsA
- při dlouhodobém sledování doporučujeme kontrolu hl.
TAC jednou měsíčně nebo častěji při změně dávkování
nebo nestabilních hladinách.

KONVERZE NA TACROLIMUS / PARENTERÁLNÍ PODÁNÍ

Indikace

- **Postup při konverzi:** První dávka tacrolimu p.o. je podána 12 hod po podání CyA (dávkování se nepřekrývá v čase), hladinu stanovujeme po 5 dávkách. Denní dávka je 0,075 - 0,1mg/kg p.o. Podává se rozděleně ve 2 dávkách po 12 hod.

- **Dále dávkujeme dle hladin v krvi**

Doba po OTS:	Cílové hladiny tacrolimu:
První měsíc	→ 12 - 15 ng/ml (15-20 při pozit. crossmatch)
2. – 6. měsíc	→ 10 - 15 ng/ml (15-20 při pozit. crossmatch)
dále	→ 5 - 10 ng/ml (10-15 při pozit.crossmatch)

Podání

- **Nazogastrickou sondou**
vyprázdnit obsah kapslí do 50 ml vody a vzniklou suspenzi aplikovat do sondy
- **Intravenózně**
  - časně po Tx: Tac v dávce 0,0075 mg/kg/den
Tacrolimus se aplikuje formou kontinuální infuze (s FR nebo 5% Glc).
  - v pozdějším období při nutnosti intubace: dávku TAC podávanou intravenózně snížit na 1/5 (20 %) obvyklé perorální denní dávky.

VEDENÍ MMF PROTOKOLU

MMF v kombinaci s CsA

- v prvním roce MMF podáváme v dávce 3 g/den (u pacientů s hmotností 60 kg a méně 2 g/den)
- v druhém roce snižujeme dávku na 2 g/den (v individuálních případech na 1,5 g denně)
- hladiny CyA v kombinaci s MMF:

v 1. roce	200-250 ng/ml
ve 2. roce	150-200 ng/ml

MMF v kombinaci s TAC

- v prvním roce MMF podáváme v dávce 2 g/den a tuto dávku nezvyšujeme
- pouze v případě positivity PRA nebo crossmatch podáváme v prvním roce 3 g denně
- hladiny TAC v kombinaci s MMF

v 1. roce	12-15 ng/ml
ve 2. roce	5-10 ng/ml

- rutinně nestanovujeme hladiny MMF v krvi, pouze při podezření na nedostatečnou imunosupresi nebo na projevy toxicity.

KONVERZE NA PSIs (INHIBITORY PROLIFERACE SIGNÁLU)

SIROLIMUS, EVEROLIMUS

Obecná pravidla

29

- Při konverzi na PSI dochází ke zvýšení hladiny MMF, proto je vhodné snížit dávkování mykofenolátu
  - nežádoucí účinky: otoky, proteinurie, akné, pneumonie
  - Kontrola proteinurie: pokud proteinurie > 1,0 g/24 hod, pak není doporučeno pacienta převádět na PSI inhibitory
  - PSI inhibitory jsou metabolizovány izoenzymem CYP 3A4 ve střevní stěně a játrech, absorpce a následné vylučování mohou být ovlivňovány látkami působícími na tyto proteiny
  - (sledování CK v séru, glykémie a jater. testů)
-

SIROLIMUS – SRL (RAPAMUNE)

EVEROLIMUS - EVL (CERTICAN)

Indikace:

- renální dysfunkce u pac. > 6 měs. po OTS s kreatininem > 150 $\mu\text{mol/l}$ a < 300 $\mu\text{mol/l}$
- malignity po OTS
- ve zvláštních případech k posílení imunosuprese

Postup při konverzi na SRL (RAPAMUNE tbl.):

první dávka sirolimu p.o. za 12 hod. po ukončení CsA
zahajujeme dávkou 4 mg sirolimu (v jedné denní dávce),
první vyšetření hladiny SRL za 7 dnů
cílová hladina SRL 10-12 ng/ml

Indikace

stejná jako u sirolimu

Postup při konverzi na EVL (Certican tbl.):

první dávka everolimu p.o. za 12 hod. po ukončení CsA
Denní dávka je 1,5 mg/kg p.o. Podává se rozděleně ve
2 dávkách (0,75-0-0,75 mg) po 12 hod.
První hladinu EVL vyšetřujeme za 7 dnů
Cílová hladina EVL je 3-8 ng/ml

VYSAZENÍ PREDNISONU

- V indikovaných případech nejdříve po 6 měsících po operaci.

31

INDIKACE

- obtížně zvládnutelný diabetes
- metabolický syndrom
- osteoporóza - zvláště komplikovaná frakturami
- značná obezita
- exacerbace VCHGD
- psychóza

CAVE! jsou kortikodependentní nemocní !

- vysazení prednisonu není vhodné u nemocných po opakovaných rejekčních episodách, po kortikorezistentních rejekcích nebo po rejekčních episodách s hemodynamickým kompromisem
- po vysazení je indikována kontrolní EMB v odstupu 4-6 týdnů

PŘÍSTUP K NEŽÁDOUCÍM ÚČINKŮM INHIBITORŮ DNA SYNTÉZY:

(MYKOFENOLÁT MOFETIL, AZATHIOPRIN)

Leukopenie:

při leuko $< 5 \times 10^9 / l$ snížení dávky MMF a AZA
(za minimálně účinnou považujeme dávku MMF 1,5 g/den a
AZA 2x25 mg)

Doporučujeme přechodné snížení dávky i při leukopenii při
terapii ganciklovirem.

při leuko $< 2,5 \times 10^9 / l$ vysadit MMF nebo AZA
(obnovení léčby je individuální – dle hodnot krevního
obrazu a klinického stavu)

INFEKČNÍ KOMPLIKACE PO TX SRDCE

Některá preventivní opatření

- Serologické vyšetření příjemce i dárce: CMV,EBV,HBsAg, HCV, Toxoplasma,Treponema pallidum, HIV event.TBC
pozitivita HIV, TBC je kontraindikací zařazení na WL i použití srdce
  - pozitivita HCV, HBsAg (u příjemce i dárce) = spíše kontraindikací, vhodné konzultovat hepatologa
  - pozitivita BWR není absolutní kontraindikací (ani zařazení na WL ani odběru srdce)
při indikaci léčba: benzatin penicilin 2,4 mil.j. i.m. 1x týdně po dobu 3 týdnů nebo ceftriaxon 2g/den po dobu 14 dnů
  - Toxoplasma: seropositivní dárce/seronegativní příjemce
prevence:
    - trimetoprim/sulfamethoxazol (Biseptol) 480 mg po 12 hod. 3 x týdně, event.denně při zintenzivnění imunosuprese, celkem až 8 měsíců
- Peroperačně: všichni nemocní – ceftriaxon (cefalosporin III. generace), léčba pokračuje v časném pooperačním období
- Prevence bakteriální endokarditidy: dle standardních guidelinees pro chlopenní vady a náhrady
- Očkování: nepoužívat živé vakcíny!
V 1. roce (ale i později) lze doporučit očkování proti chřipce.

INFEKCE DLE ČASOVÉHO Odstupu od Tx; ČASTÉ INFEKCE, VOLBA ATB

A/ „časné“ období = 1. měsíc po Tx; většinou bakteriální infekce

G+:

stafylokoky (90% rezistentních na PNC)

léčba: oxacilin, vankomycin, cefalosporiny
streptokoky;

léčba: gentamycin, vakomycin, listerie;

léčba: ampicilin, gentamycin

G- (salmonella, legionella),

léčba: aminoglykosidy, cefalosporiny III.
generace necíleně

B/ infekce po 1. měsíci do půl roku po Tx

oportunní patogeny; CMV + další herpetické viry, aspergillus, nocardia, toxoplasma

- **CMV** (pozitivní časný CMV antigen)

léčba: ganciclovir 5 mg/kg iv. po 12 hod
2-3 týdny

valganciclovir 900 mg po po 12 hod 2-3
týdny

C/ infekce „pozdní“, půl roku a dále po Tx

obdobné jako u celé populace, při zintenzivnění imunosuprese oportunní infekce a reaktivace virových nemocí

Atypické infekce jsou typické !

- Cave: rapamune – indukovaná pneumonie, často fatální komplikace – 1. opatření = vysadit rapamune

LÉČBA VYBRANÝCH INFEKČÍ

- **Pneumocystis carinii**

léčba: trimetoprim/sulfametoxazol

4-5mg/kg 2x denně iv. nebo po. 2-3 týdny

následná léčba: protahovaná až 1 rok

Léčba infekčních komplikací je individuální pro pacienta a týmová pro personál. Konsultace specialistů je indikovaná.

- **Toxoplasma**

léčba: pyrimethamin úvodní dávka

100-200 mg/den dále 50-75 mg/den

+ sulfadiazin 4-6 g/den

+ leucovorin 5-10 mg/den

Dávkování individuální, dle hmotnosti, klinického stavu, krevního obrazu, léčba do vymizení klin. příznaků, event. nálezu v EMB.

pokračující léčba: pyrimethamin

25 – 50 mg /den, event. trimetoprim/sulfa-

metoxazol 1 tbl 3x týdně, při léčbě rejekce denně po dobu 1 roku.

- **Candida, Aspergillus**

léčba: vorikonazol 1. den: 6mg/kg 2x denně , dále 4 mg/kg 2x denně infuse 1-2 hod

flukonazol 1. den 400mg, dále 200 - 400 mg po. 1x denně

amfotericin B úvodní d. 0,1 mg/kg/den, postupně zvyšovat na 0,5-1,0 mg/kg/den, iv. cca 6 týdnů i déle. Mnoho nežádoucích účinků!

amfotericin B koloidní suspence:

3-4 mg/kg/den iv., 2-3 týdny

kontroly: KO, biochemie, hl. imunosuopresiv

MALIGNITY

36

Výskyt v IKEM

(1/1984 - 8/2007) 91/613

• Kožní nádory	(40%)
• Plicní+ORL	(23%)
• GIT	(13%)
• Urogenitální	(12%)
• Lymfoprolif. onemocnění	(10%)

Prevence malignity po Tx

- posouzení kožních změn
- vyšetření uzlin
- RTG P+S à 6 měs.
- sonografie břicha à 12 měs.
- gynekologická prohlídka à 12 měs.
- mammografie (nad 35 let) à 12 měs.
- urologická vyš. + PSA à 12 měs.

PŘÍSTUP K NOVĚ ZJIŠTĚNÉ DYSFUNKCI ŠTĚPU

37

- provedení EMB → v případě nálezu akutní celulární rejekce jakéhokoliv stupně je indikace k podání antirejekční léčby
  - v případě nálezu známek humorální rejekce je indikace k podání antirejekční léčby
- provedení SKG
- zavedení farmakoterapie CHSS

DYSLIPIDEMIE

Dyslipidemie: „metabolický syndrom“ je po Tx velmi častým fenoménem

38

- podávání statinu je obligátní součástí medikace, bezpečnými léky jsou pouze fluvastatin a pravastatin (u ostatních statinů je riziko rhabdomyolýzy)
  - lékem první volby je fluvastatin 80 mg/d.
  - „cílových“ hodnot cholesterolu a triglyceridů dosáhneme jen u 60-70% nemocných
  - přetrvávající porucha lipidového metabolismu je indikací ke konverzi na tacrolimus a podávání atorvastatinu (počáteční dávka 10 mg/d, event. 20 mg/d.)
-

PATOFYZIOLOGIE TX SRDCE Z POHLEDU ANESTEZIOLOGA

39

1. Přerušení sensorických i vegetativních vláken vedoucích k srdci (denervace srdce)
zvýšená srdeční frekvence
2. Reakce na zátěž
  - závisí na žilním návratu (preloadu)
  - přímá stimulace uvolněním katecholaminů z nervových zakončení chybí
  - pozdní zvýšení hladiny cirkulujících katecholaminů z nekardiálních oblastí (ortostatická hypotenze, pozdní reakce na hypovolemii, chybí kompenzační tachykardie při hypovolemii, hypoxemii)
3. Nefungují kardiální reflexy (karotický, Valsalvův manévr, baroreflex)
4. Změna účinků některých farmak:
  - nepřímo působící katecholaminy méně účinné (dopamin, dopexamin)
  - atropin neúčinný při bradykardii
  - digoxin neúčinný při tachykardii
  - neostigmin, pancuronium, opioidy nemají vliv na srdeční frekvenci

PŘEDOPERAČNÍ PŘÍPRAVA

- Základní předoperační vyšetření a vyjádření kardiologa
- Chronickou imunosupresivní profylaxi a ostatní medikaci ponecháváme do dne operace a pokračujeme co nejdříve po operaci
- Profylaxe antibiotiky před výkonem a po něm, nejčastěji cefalosporinové řady
- Před výkonem H2 blokátory jako prevence stresového vředu
- Prevence hluboké žilní trombózy (zejména, jsou-li přítomné rizikové faktory)

JINÉ OPERAČNÍ VÝKONY U PACIENTŮ PO TRANSPLANTACI SRDCE

41

Vedení anestezie

celková anestezie je obvykle upřednostňována (hůře zvládnutelná hypotenze při spinální nebo epidurální anestezii)

- Premedikace bývá standardní jako u netransplantovaných pacientů
- Invazivní monitorace musí být pečlivě zvažována s ohledem na riziko infekce, vhodná echo monitorace
- Orotracheální intubace bývá preferována před nasotracheální z důvodu rizika infekce z nosní flóry, laryngeální maska vhodná
- Není-li přítomna hepatální či renální dysfunkce, je možno použít jakékoliv anestetikum
- Hloubka anestezie se určuje obtížně, základní orientace dle hodnot krevního tlaku (denervovaný štěp) a ne dle srdeční frekvence.
- Vazoaktivní látky vždy při ruce.

IMUNOSUPRESE V PERIOPERAČNÍM OBDOBÍ

- Imunosupresivní léčbu v perioperačním období nepřerušujeme
- K udržení dostatečné hladiny během operace je nutné podání perorální dávky cyklosporinu nebo tacrolimu 4-7 hodin před operací
- Dávku ostatních imunosupresiv rovněž neměníme, v případě nutnosti přecházíme z perorálního na intravenózní podání
- Perorální dávka prednisonu je ekvivalentní intravenózní dávce metylprednisolonu

INDIKACE MECHANICKÉ SRDEČNÍ PODPORY

43

1. **Bridge-to-TxS**

- a/ farmakologicky refrakterní srdeční selhání
- b/ fixovaná plicní vaskulární hypertenze
(pacienti s PAR > 4 W.U. při farmakologickém testování)

2. **Destination therapy**

zatím se nejedná o obecně přijatý terapeutický koncept v IKEM, pozice v rámci programu TxS bude postupně definována na základě evidence-based kritérií, **v současnosti úvaha možná jen na základě přísně individuální multioborové indikace!**

(Indikační kritéria se mohou odůvodněně odchylovat z doporučených rozmezí po komplexním posouzení, zejména s ohledem na dynamiku srdečního selhání.)

1/ ZAŘAZUJÍCÍ KRITÉRIA V INDIKACI LEVOSTRANNÉ PODPORY (LVAD)

V PŘEMOSTĚNÍ K TRANSPLANTACI

44

- pacient zařazen nebo zařaditelný do programu transplantace srdce
- symptomatologie funkční klasifikace III. B – IV. dle NYHA
- dependence na inotropní podpoře
- refrakternost k maximální medikamentózní terapii
- EF LK < 25%
- PCWP > 20 mmHg
- CVP < 18 mm Hg
- srdeční výdej CI < 2,2 L/min/m²
- BSA > 1,2 m²

ABSOLUTNÍ / RELATIVNÍ KONTRAINDIKACE LVAD

45

Absolutní:

- přítomnost aktivní, kauzálně nekontrolované infekce
- ireversibilní kognitivní, neurologická nebo těžká psychiatrická dysfunkce
- etiologie srdečního selhání spojená s nekorigovanou thyroidální poruchou, obstrukční kardiomyopatií, amyloidozou nebo restriktivní kardiomyopatií
- intolerance antiagregační nebo antikoagulační terapie v závislosti na protokolu použitého typu mechanické srdeční podpory
- malignita (v indikaci bridge-to-transplant)

Relativní:

- EF PK < 30%
- CVP > 18 mm Hg
- PAP syst. < 30 mm Hg
- MOF > 2 orgány vyjma srdce
- celkový bilirubin > 85 umol/l
- S-Cr > 440 umol/l, S-urea > 20 mmol/l
- UPV > 7 dnů
- parenchymatozní plicní onemocnění (např. sarkoidóza)
- mechanická chlopenní náhrada
- intolerance heparinu (HIT)
- postižení tepen cerebrálního povodí
- onemocnění aorty a periferního cévního systému

2. ZAŘAZUJÍCÍ KRITÉRIA V INDIKACI BIVENTRIKULÁRNÍ PODPORY (BIVAD)

- pacient zařazen nebo zařaditelný do programu transplantace srdce
- symptomatologie funkční klasifikace IV. dle NYHA
- dependence na inotropní podpoře
- refrakternost k maximální medikamentózní terapii
- EF LK < 20%
- EF PK < 30%
- PCWP > 20 mmHg
- CVP > 18 mmHg
- srdeční výdej CI < 2,0 L/min/m²
- BSA > 1,2 m²

ABSOLUTNÍ / RELATIVNÍ KONTRAINDIKACE BIVAD

47

Absolutní:

- přítomnost aktivní, kauzálně nekontrolované infekce
- ireversibilní kognitivní, neurologická nebo těžká psychiatrická dysfunkce
- etiologie srdečního selhání spojená s nekorigovanou thyroideální poruchou, obstrukční kardiomyopatií, amyloidózou
- intolerance antiagregační nebo antikoagulační terapie v závislosti na protokolu použitého typu mechanické srdeční podpory
- malignita

Relativní:

- MOF > 3 orgány vyjma srdce
- UPV > 7 dnů
- parenchymatozní plicní onemocnění (např. sarkoidóza)
- mechanická chlopenní náhrada
- intolerance heparinu (HIT)
- postižení tepen cerebrálního povodí
- onemocnění aorty a periferního cévního systému

INDIKACE VAD

	Too early	non-pulsatile	LVAD	pulsatile LVAD	BIVAD	Too late
LVEF (%)	35	30	25	20	15	<10
LVEDD (mm)	65	70	75	80	85	>90
Cardiac index (l/min/m ²)	2,4	2,2	2	1,8	1,6	1,4
CVP torr	10	12	14	16	18	>20
APACHE II	<10	<10	11-15	11-15	16-20	>20
Inotropes (days)	0	0	1	2-4	5-10	>10
Hepatic failure (billirubin)	<1	<1,5	<2	<3	<5	>5
RVF (RVFAC) %	>40	>40	>35	>30	>25	<20
Ventilation (days)	0	0	1	1-3	4-6	>7
MCS (days)	0	0	1	1-3	4-6	>7
MOF (organs)	0	1	1	2	3	>3

INDIKACE K RESYNCHRONIZAČNÍ LÉČBĚ

49

- Pokročilé srdeční selhání (NYHA III.st. po dobu minimálně 6 měsíců u nemocných s ischemickou, resp. neischemickou kardiomyopatií při optimalizované léčbě)
- Šíře QRS ≥ 120 ms (při 120-150 ms vhodný průkaz dyssynchronie)
- Průkaz dilatace a systolické dysfunkce LK (EF LK $\leq 35\%$)
- Doplnující kritérium: vrcholová spotřeba kyslíku při spirometrii (V02 max. 10-14 ml/kg/min).
- Jsou-li splněny indikace k implantaci ICD, je indikována implantace ICD s možností biventrikulární stimulace

INDIKACE K TX SRDCE A PLIC

REGISTR ISHLT - INDIKACE 2007

50

• vrozené srdeční vady	33.9 %	• chronická obstruktivní bronchopulmonální choroba	3.7 %
• získané srdeční onemocnění	4.4 %	• ostatní plicní choroby	9.4 %
• idiopatická plicní hypertenze	24.2 %		
• cystická fibróza	14.2 %		

KONTRAINDIKACE TX SRDCE A PLIC

Absolutní:

- aktivní mimoplicní infekční onemocnění
- infekce způsobená AIDS
- pozitivita antigenu hepatitidy B
- hepatitida C
- maligní onemocnění
- psychiatrické onemocnění
- **současná invazivní plicní ventilace**

Relativní:

- **věk nad 55 let**
- **extenzivní plicní srůsty**
- závažné periferní cévní onemocnění
- signifikantní neurologické postižení
- progresivní neuromuskulární onemocnění
- závažné renální postižení
- anamnéza lékové závislosti
- **medikace steroidy**
(denní dávka prednisonu > 30 mg)

TRANSPLANTACE SRDCE A PLIC - POŽADAVKY NA DÁRCE

- **věk do 45 let**
- identická (kompatibilní) KS
- akceptovatelný váhový rozdíl $\pm 20\%$
- **kompatibilní rozměr hrudníku**
- **žádná nebo nízká katecholaminová podpora (NOR $\leq 0.1 \mu\text{g}/\text{kg}/\text{min.}$)**

Další podmínky: intubace pod 10 dnů, chybění zánětlivých parametrů, normální elektrolyty, normální snímek hrudníku, normální bronchoskopický nález.

DOKUMENTACE

Zařazení nemocného na čekací listinu

- 1/ Ošetřujícím lékařem je pacient předveden na kardiochirurgickém indikačním pohovoru
- 2/ Po schválení indikace k transplantaci a kompletizaci potřebných vyšetření je proveden záznam do chorobopisu, pacient je zapsán na čekací listinu a má založenou transplantační vložku
- 3/ Zařazení nebo změnu pořadí na čekací listině je nutné ihned nahlásit na tel. 261 364 120, p. Kočová (8,00 - 15,30 hod), v noci nebo o víkendu na tel. 602 202 809 a zároveň odeslat faxem formulář do Transplantcentra IKEM (261 363 117).

Překlad kandidáta k transplantaci na KKCH

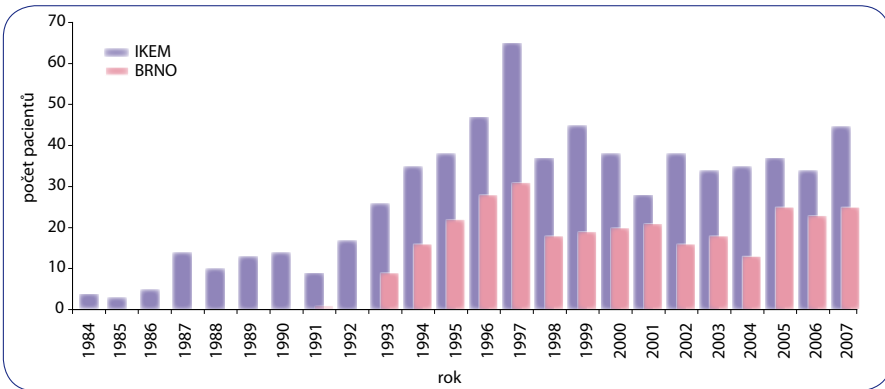
- 1/ Překladová zpráva kandidáta OTS (tiskopis), v případě 1.hospitalizace lékařská zpráva
- 2/ Transplantační vložka obsahující všechny předchozí propouštěcí zprávy
- 3/ Vyplněný Registr Tx srdce (formulář k dispozici na lůžkových odděleních)

Pacient po OTS

Registr OTS – follow up: první měsíc po Tx, dále 1x ročně

TRANSPLANTACE SRDCE IKEM 1/1984 - 12/2007 / BRNO 1992 - 12/2007

54

celkový počet TxS

IKEM (n=670)

Brno (n=305)

Vydání publikace finančně podpořila firma Roche s.r.o.

